

EXPUNERE DE MOTIVE

De 22 de ani de ani inregistram un declin demografic in ceea ce priveste evolutia natalitatii, atat la nivel de tara cat si in zonele care asigurau traditional un spor natural pozitiv. In 2013, pentru prima data dupa 1989, populatia rezidenta a Romaniei a scazut sub 20 de milioane.

La nivel national scaderea natalitatii la mai putin de 180.000 de copii reprezinta un minim istoric al Romaniei moderne ce va fi urmata de mari probleme sociale. Daca se mentine acelasi ritm, in 15-20 de ani va fi pusa in dificultate atat piata muncii, ce va ajunge fara salariati, cat si bugetele de sanatate si de pensii care vor avea nevoie de sprijin tot mai important de la bugetul de stat. Tot atunci populatia rezidenta va scadea la 16 milioane si ne vom intoarce la nivelul celei din 1946.

Moldova a inregistrat in ultimii douazeci de ani o **reducere la jumatate a natalitatii**. In 1990 in Vaslui se nasteau 8.377 de copii dar in 2010 numarul acestora a ajuns la doar 4.464. Practic se inregistreaza o prabusire a natalitatii de 47%, ce a facut ca Vasluiul sa ajunga pe ultimul loc intre judetele Moldovei. Scaderi majore se inregistreaza si in restul judetelor, Vasluiul fiind urmat in prabusirea natalitatii de Botoşani (46%), Neamţ (44%), Bacău (42%) și Galați (40%).

Tendinta de scadere a natalitatii s-a manifestat inca din 1990. Daca in perioada de tranzitie emigratia a fost responsabila in proportie de 70% de diminuarea populatiei rezidente, s-a ajuns ca, in 2013, fenomenul natural sa ajunga sa reprezinte 95% din acest lucru.

Scaderea natalitatii se datoreaza in prezent faptului ca, cel mai frecvent din motive economice, tot mai multe femei amana sau renunta aducerea pe lume a unui copil iar majoritatea cuplurilor se limiteaza la a avea doar un copil.

Cu toate acestea, solutiile si strategiile care sa schimbe situatia pe termen mediu si lung lipsesc din politicile publice. Putinele masuri luate pana acum sunt mai degraba de sprijin social atunci cand nu sunt pur si simplu electorale.

Analizele sociologice si studiile de impact asupra natalitatii contureaza actualul model de fertilitate din Romania. Acesta arata ca, in medie, fiecare romanca amana, renunta sau decide sa aiba un copil mai putin in special din considerente de natura economica.

„Copilul este o sursa de saracie in societatea moderna. In Romania, intr-o foarte mare masura atata vreme cat un copil te costa pe an mai mult decat bugetul mediu al familiei, pentru o familie, ca sa aiba o decizie rationala, trebuie sa aiba un venit mult peste mediu, dublu peste mediu”, conform sociologului Ana Bulai.

Potrivit cifrelor, în 2014, din trei gravide, două vor naște și una va avorta, astfel încât, conform statisticii din România, va fi o naștere la fiecare 2 minute și 40 de secunde și un avort la fiecare 5 minute și 15 secunde.

„Având în vedere că rata divorțurilor într-adevăr a crescut, un divorț la fiecare 15 minute și 45 de secunde, foarte multe femei nu se mai bazează pe partener sau pe familie atunci când vine vorba de un copil și doresc ele să aibă puterea financiară și capacitatea de a îngriji acel copil”, conform psihologului Bogdana Bursuc.

Stimularea natalității se poate face prin 3 tipuri de cheltuieli publice a caror pondere în PIB determină și modul de stimulare al natalității:

a) **suport financiar** (bani alocați direct): alocația pentru copil (variabilă ca nivel în unele țări în funcție de vârstă și numărul copiilor și/sau de venitul părinților), indemnizația în timpul concediului parental, venit pentru familii monoparentale;

b) **servicii**: finanțarea directă sau indirectă a serviciilor de sănătate, educație prescolară, suport financiar special către părinți pentru îngrijirea copilului, cheltuieli publice de asistență a tinerilor și servicii adresate familiei;

c) **deduceri fiscale**: scutiri de taxe (impozitare) pentru alocație și alte beneficii financiare ale părinților copilului, alocație de taxă pentru copil (suma care este dedusă din venitul brut și nu este inclusă în venitul taxabil), credit de taxă (dedus și el din baza de impozitare).

Conform datelor asupra politicilor familiale colectate, **sistematizate și prezentate de Organizația pentru Cooperare Economică și Dezvoltare:**

1. România, cu cei aproape 1.7% din PIB adresați familiei cu copii, se situează pe ultima poziție ca nivel de alocare, 8 țări alocă valori între 2 și 3%. Nivelul cel mai ridicat al cheltuielilor, cu valori între 3 și 4% din PIB, se află în șapte țări – Franța, Regatul Unit, Suedia, Ungaria, Danemarca, Belgia și Luxemburg.

2. **România nu are componenta deducerilor fiscale** la fel ca și alte 14 țări cu nivel redus al cheltuielilor pentru familia cu copii.

3. Suportul financiar (în bani) predomină net ca formă a cheltuielilor dar ponderea cheltuielilor sub formă de servicii este mai importantă în trei dintre țările cu cele mai generoase cheltuieli (Franța, Suedia și Danemarca) și în două dintre țările plasate în a doua grupă: Norvegia și Finlanda.

Orive tara care se confrunta cu un astfel de declin poate stimula natalitatea prin politici publice bazate pe masuri de natura economica.

Proiectul meu de lege are drept obiectiv atat stimularea natalitatii cat si a tipului de natalitate oferind parintilor biologici care muncesc reduceri ale impozitului pe salariu proportionale cu numarul de copii.

Mai precis, parintii biologici beneficiaza de o reducere de 25% din impozitul pe salariu pentru fiecare copil crescut in familie pana in momentul implinirii varstei de 18 ani.

Masura va avea 3 consecinte importante: stimuleaza natalitatea femeilor care muncesc, copiii vor fi mai sanatosi si mai bine educati, schimbarea tipului de stimulare a natalitatii la nivel national.

Concret, estimam ca un numar important de femei salariate vor renunta atat la decizia de a nu avea copil (ori de a amana venirea lui) cat si la decizia de a avea un doar un singur copil si il vor planifica si pe cel de-al doilea.

In plus, acesti copii nascuti si crescuti de femei salariate, cu un nivel mai ridicat de pregatire, au sanse mai mari sa aiba o calitate superioara educatiei si sa fie mai sanatosi acest atribut reprezentand de fapt nivelul cheltuielilor facute de cuplu pentru educatie, alimentatie, imbracaminte, conditii de locuit, petrecerea timpului liber si studiu.

Schimbarea survenita in modul de stimulare a natalitatii se va extinde asupra intregii populatii, prin ponderea pe care nascutii din acest mediu o au in ansamblul nascutilor. Este stimulata cresterea numarului de copii ce pot avea un nivel de trai decent si un nivel de pregatire cat mai ridicat care sa poata sustine ulterior piata muncii si fondul de pensii in detrimentul alocarii nediferentiate de bani unora care traiesc doar din alocatii si ai caror copii vor incarca factura sociala prin nivel redus de pregatire in paralel cu cel ridicat de infractionalitate.

Acest lucru a fost dovedit de efectele benefice asupra natalitatii datorate introducerii in 2003 a concediului si indemnizatiei de crestere a copilului.

Masura a determinat o crestere de peste 10% a natalitatii femeilor salariate si a dus si la schimbarea deciziei de a avea un singur copil si a-l planifica pe cel de-al doilea.

Efectul stimulativ al masurii s-a epuizat rapid intrucat, realitatea ne-a demonstrat ca, dupa incetarea indemnizatiei, revenirea la salariile mici si alocatii derizorii pentru copii conduc la diminuarea venitului mediu pe membru de familie si deteriorarea standardului de viata fiind necesare masuri precum cele prevazute in acest proiect de lege.

Aceasta stimulare a natalitatii s-a produs in special la femeile din mediul urban, acolo unde femeile salariate sunt net predominante, inregistrandu-se simultan si un progres

spectaculos al ponderii nascutilor proveniti de la femei cu studii superioare si postliceale (de la mai putin de 20% la inceputul anilor 2000 la 45% in 2011).

Nu trebuie neglijat faptul ca acesti copii nascuti si crescuti de femei salariate cu educatie superioara au sanse mai mari sa aiba o calitate superioara educatiei, acest atribut reprezentand de fapt nivelul cheltuielilor facute de cuplu pentru educatie, alimentatie, imbracaminte, conditii de locuit, petrecerea timpului liber si studiu. Schimbarea survenita in mediul urban s-a extins asupra intregii populatii, prin ponderea pe care nascutii din acest mediu o au in ansamblul nascutilor.

Practic, o simpla masura de natura economica, a stopat declinul numarului de nou nascuti pe seama cresterii natalitatii femeilor salariate, mai reduse numeric ca cele nesalariate, iar in 2011 am fost aproape de atingerea unui reper istoric in demografia Romaniei - predominanta nou nascutilor ai femeilor salarite fata de cei ai femeilor cu alt statut profesional (casnice, lucrator pe cont propriu, somere, alte situatii).

In plus, in cazul femeilor salariate, efectul stimulativ asupra natalitatii a avut o ascensiune importanta si comparabila ca valoare atat in cazul celor care nu aveau copii cat si cazul celor care aveau doar unul, ceea ce indica modificarea deciziei de a amana sau de renunta sau a limita aducerea pe lume a unui copil.

Din punct de vedere financiar estimarile guvernamentale arata ca impactul bugetar al scutirii integrale de impozitul pe salarii al familiilor cu trei copii este de 46 milioane de lei (aproximativ 10 milioane de euro) iar estimarile noastre arata un impact similar al scutirii de impozitul pe salarii proportional cu numarul de copii.

Aplicarea unor astfel de politici publice va compensa acest deficit prin reducerea pe termen scurt si mediu a cheltuielilor legate de asistenta medicala si de asistenta sociala intrucat copiii cu un nivel de trai mai bun (alimentatie, imbracaminte, locuinta) vor necesita in mai mica masura de aceste servicii, iar pe termen lung, cresterea ponderii celor cu un nivel mai ridicat de pregatire, cu sanse mai mari de a-si gasi un loc de munca, va asigura sustenabilitatea pe piata muncii, a fondului de pensii si va reduce cheltuielile legate de asistenta sociala si infractionalitate.

Acest proiect de lege se adauga celorlalte masuri pe care le-am propus precum: asigurarea gratuitatii pentru consultatiile si tratamentele gravidei, trusoul nou nascutului dupa modelul cutiei finlandeze, cresterea alocatiei pentru copii la 200 de lei si reducerea varstei de pensionare cu 2 ani pentru fiecare copil nascut si crescut in familie.

Deputat Tudor Ciuhodaru